

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Glattfelder Gyula csanádi püspök úr üdvözlő beszéde a Kath. Középiskolai Tanár-egyesület közgyűlésén. (1914. február 2.)

Felette szükségesnek tartjuk, hogy *Glattfelder* püspök úrnak a Katholikus Középiskolai Tanár-egyesület közgyűlésén elhangzott, megszívlelésre méltó szavait a kath. tanítóság előtt is közismertté tegyük, mert hiszen nevelésügyünk terén közös elvek vezérlelnek bennünket s egyformán fontos munkát végzünk akkor, amikor a gyermek képességeinek talaját előkészítjük a magasabb tudományok befogadására s jellemfejlődésének megadjuk az első direktívát.

Álljon tehát itt az üdvözlő beszéd egész terjedelmében:

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Tegnap jártam Esztergomban, a hercegprimás úr ő főméltóságánál hódolatomat bemutatni és ez alkalommal kedves kötelességet bízott reám, hogy nevében a Katholikus Középiskolai Tanár-egyesületet a mai közgyűlésen üdvözöljem. Erős a meggyőződésem, hogy az egész püspöki kar úgy érez, mint ő főméltósága, amikor gondolt erre a testületre, amely az egész ország katolikus tanáraiból rekrutálódik. Ez az érzés a legnagyobb tiszteletnek, szeretetnek és ragaszkodásnak a kifejezése.

Ha a katolikus alapon, katolikus szellemben tömörülő tanárság a nevelést vezető minden tényező részéről különös megbecsülésre tarthat igényt, akkor fokozatosan remélheti ezt azon tényező részéről, amely ebben az országban leginkább van hivatva az erkölcsi kulturjavakat apolni: a püspöki kar részéről. Már a Katholikus Tanár-egyesület gondolata és munkakörének emelkedett volta miatt is a püspöki kar becsülése, szeretete ezen egyesület felé fordul.

A Katholikus Tanár-egyesület iránt a hercegprimás és a püspöki kar ezen megbecsülése és elismerése abból fakad, hogy a Katholikus Középiskolai Tanár-egyesület tagjai *kifejezetten, nyíltan és bátran katolikus alapon, katolikus szellemben működnek és ezáltal bizonyosságot tesznek arról,*

hogy a tekintélyes testületük, tudós táboruk nem felejt el soha azt, hogy a keresztény szellem a tanári munka körében is a művelődésre oly erős ösztökélést nyújt, amelyet a neveléssel foglalkozó minden tényezőnek átérezni és megbecsülnie kötelessége volna.

Másodszor a püspöki kar becsülésének forrása ezen egyesülettel szemben az, hogy a *katolikus alapon, katolikus szellemben szervezkedő tanárság működésében látja azt a törekvést, amely szellemi téren egyrészt a multnak becses tradícióit megőrzi, másrészt a jövőnek — reméljük — még értékesebb munkásságához fűz.*

Midőn azt látjuk, hogy ma sokan jóakarattal és tiszteletreméltó gondolattal, *mások* nem egészen kifogástalan indulattal hozzá akarnak nyulni ahhoz az iskolához, különösen pedig ahhoz az iskolatípushoz, amely hazánkban kifejlődött és olyan becses munkát végzett, akkor annak az egyháznak, amely tisztelettel, kegyelettel megőrizte a klasszikus multnak emlékeit, sőt megszentelte kegyelemmel teljes szellemével s így megnemesítve juttatta a további nemzedékekre, ennek az egyháznak a képviselője: a hercegprimás és a püspöki kar kell, hogy különös elismeréssel, egyetértéssel és szeretettel forduljon azon testület felé, amely *feladatának tartja, hogy teljes erővel és minden tehetségével megővje és az utódokra sértetlenül átszármasztassa ami értékeset alkotott a multnak kiforrott, klasszikus irányú magyar keresztény iskolája és ezzel a nemzet szempontjából nagyjelentőségű és tiszteletre méltó munkát végezzen.*

Ezek azok az okok, amelyek miatt különös nagy tisztelettel, szeretettel fordul a püspöki kar a Katholikus Középiskolai Tanár-egyesület felé és biztosítja önöket, hogy az önök ügyét a maga ügyének tekinti.

Ennek a püspöki karnak sok tagja a nevelői pályán töltötte éveinek java részét. Engem is fópásztorom rendeletére első lépésem az iskolába vitt, hogy ott teljesítsem a nevelés és tanítás kötelességét. S ma is úgy érzem, az a feladat, hogy mint tanító, az igazság fáklyáját gyújtsam meg a lelkek előtt. Mi, a nevelői pályán nagyrészt áthaladt

püspökök, a tanári pályára sok örömmel gondolunk vissza; mert bőségesebbek voltak ott az örömök, mint a bajok. Én sohasem tudtam vallani azt az elvet, hogy: *Quem diu odere, paedagogum fecere.*

Mondhatom, hogy a hercegprimással együtt az egész püspöki karnak az az érzése, meggyőződése, hogy az önök ügye a mi ügyünk. Az önök ügyéért, az önök érdekében nekünk eleget tennünk sohasem lehet. Minden törekvésünk, minden jó felbuzdulásunk a lelkek javítására, nemesbítésére irányuló jóakaratumk kell, hogy találkozzék az önökével. S így, ha a mi előlegezett hajlamunkra önök is bizalommal, szeretettel közelednek felénk, együttműködve a magyar katolikus nevelés-ügynek, a nemzeti keresztény szellemnek érdekében eredményes és értékes munkát fognak végezni.

Az évzáró vizsgálatokról.

Irta: Dr. Kerékgyártó Elek.

Az a szánalmas, hogy ne mondjam, viharteljes izgatottság, mely napjainkban a női életet jellemzi, elvégre utat talált a férfiak ítélőszékéhez is a székesfővárosi tanügyi bizottság az iskolai évzáróvizsgálataira nézve határozatot hozott. Felíratilag kérelmezi az illető miniszter úrtól annak eltörlesztését.

Ennek az ügynek ily értelemben való tárgyalását a fővárosi nőtanítók egyike, Vogel Irma, azelőtt mintegy tizenöt évvel kezdeményezte. Azóta fáradhatatlanul küzd egyrészt a vizsgálat, másrészt az osztályozás ellen. A napilapokban is föl-fölemelte szavát.

Eme közlemények általában keves szakszerű érveléssel fejtették a felszínre hozott kérdést s csupán csak vadulólág léptek föl «az értelem nélküli paradé: az évzáróvizsgálatok ellen». S eme sorokból, kivétel nélkül az tűnt ki, hogy írójuk nincs tisztában a vizsgálat és osztályozás egyaránt fölöslegessé. S minthogy a legelképszerűbb tanító is kénytelen egy-két hetet a vizsgálat előtt előkészítésre, az anyag átismétlésére szánni — az mind időtrábló foglalkozás. Többi érve, hogy «a kisleányokat más-képpen fésülik, öltöztetik s az érkezett szülők főleg azokat figyelik meg és aztán eldicsékszenek gyermekeik jó feleleteivel», szintén mind-mind azt bizonyítja, hogy a vizsgálati összejövetelt, a beszámolás eme nagyon jelentékeny alkalmát félreismerte az illető tanítónő s ennél fogva tévesen értékelt is. És kétségtelen, hogy a székesfővárosi tanügyi bizottság, szerény következtetésem szerint, szintén nem eleget gondolkozott az évzáróvizsgálatok jelentékeny és szükséges voltáról. Bizonyára ez az oka annak, hogy Vogel Irma állításait egyszerűen mintegy lemásolta s egyetlen pedagógiai vagy tapasztalati ténnyel vagy érveléssel sem szaporította eltörő kérelmének indító és rákényszerítő okait.

Megszüntetni óhajt tehát egy régi gyakorlatot, idő és cél által szentesített üzust, anélkül, hogy ahelyett tökéletesebbet, valamely fejlődést képviselő módozatot ajánlana vagy ténne kötelezővé. Éppen ezért nagyon szükséges dolog, hogy e kérdést fejtegetésünk tárgyává tegyük.

Éppen ötvenedik évfordulója ez az év annak,

amióta én részint elemi, részint polgáriskolai, részint vidéki, részint fővárosi tanítványaimmal vizsgálatokat tettem. S állíthatom, hogy mindazok édes emlékeket, soha el nem múló örömezeteket képeznek lelkiéletemben. Ezeknek fel-feltűző hatása alatt állva, gondolom, hogy Vogel Irma a vizsgálatokkal járó örömekeket nem elte át. Magántanító lehetett, s mint ilyen a nemes verseny édessegeiben, az értékes izgalmak jötekonny hatásában nem részesült. Szép emlékek és kellemes érzések nélkül pedig, mint Eötvös József báro mondaná, ítéletünk könnyen igaztalanná és rideggé válhatik.

Tapasztalatokból táplálkozó véleményem szerint az évzáróvizsgálat nem egyedül az iskola ügye, hanem *mindnyájunké*. Itt minden polgár, mindenik jó hazafi érdekelt fél. Fölteve persze, hogy az iskolai vizsgálatok jelentőségét mindannyian jól értelmezik, helyesen fogták fel, jól megértették.

A vizsgálatokon ugyanis elsősorban arról kell meggyőződni: milyen az iskola, illetőleg az osztály szellemi és erkölcsi létköre? Az iskolai élet egészséges légkörének éppúgy megvannak a föltételei, mint az állami, társadalmi és családi élet követelményeinek.

Az ezekre vonatkozó tekintetek kepezik azt az alapot, melyen állva, kell az iskolai évzáróvizsgálatokról szólnunk.

Lehetetlen mindenekelőtt nem hangsúlyoznunk, hogy, ha eddigelé nem lettek volna ily vizsgálatok, nálunk azokat most azonnal létesítenünk kellene. Hazánkban, nemzeti életünk kertjében, ugyanis a községi- és állami iskola, azaz, iskolai élet új alkotás, új növény. Nem lehet tehát közönyös dolog reánk nézve, hogy minő kezekkel foglalkoznak vele? És ezt annál is inkább észben kell tartanunk, mert Eötvösünk, Csengerünk és Zichy Antalunk óta a nemfelekezeti iskolák közszelleméről, annak jellegeiről alig tesz említést valaki. Követelményeket pedig senki sem hangsúlyoz.

Nemzetéleti szükségességnek minősíthetjük tehát a közvizsgálatok alkalmait arra nézve, hogy a szintoly értelmes, mint öntudatos érdeklődő szüle vagy hazafi, mintegy színről-színre lássa, mit tett abban az évben az illető iskola a jogos igények érdekében? Élesztette-e a bizalmat a tanítványokban saját erejük, a hitet önmaguk és hazájuk jövőbeli boldogsága iránt? Tisztában van-e az illető tanító az iskolai élet főcéljaival? Nem azt tekinti-e annak, hogy az ismertetett tárgyak minél különfelebb sokaságát halmozza össze s azokból így-úgy, annyit, amennyit bekönyv nélkülöztesen, ahelyett, hogy oktatása mindenben alapos, a közeletben haszonnal alkalmazható tételeknek minél kimerítőbb, minél több gyakorlattal párosított előadása legyen? Latnunk kell úgy az elemi, miként a polgáriskolai vizsgálatokon, hogy vajjon sikerült-e háttérbe szoritaniok a tudományos rendszereket, nyújtván csupán csak azt és annyit, mennyi elég készletül szolgál egy egyszerű foglalkozású embernek és polgárhak jólétéhez s alapul használható kenyéradó tanulmányaihoz. Nem kalandoznak-e el oly mellékutakra, melyek az utódokat elődeik tisztéletremelő elvítől, jó szokásaitól, jellemétől, polgári erényeitől észrevétlenül elvezetik, mintha megittasodtak volna?...

A jól átgondolt, okosan vezetett, tanulságosan képfestő vizsgálatokon tűnik ki, hogyan oldotta meg az az osztály a gyakorta emlegetett általános míveltség rejtélyeit? Mit alkotott az illető tanítói kar a meglevő anyagból? Hogyan formálta az indula-

tokat e
Megvan
mindaz
kifejles
donság
lesz az
engede
De kim
azt is,
kérdés
vagy ro

Mind
erdeme
azonba
szüntet
erné a
célokér
hető, é
vésekn
veszter
hatnán
veszite
egy ár
tapasz
hársfa
lyesség
harci k
szólni
az isko
tatásna
jövöre
készítés

Feltu
szüntet
lelkükl
lyet eg
előtt v
Nem o
melyne
küzdle
érzelm
is végk
nem az
az emb
oltaná
ható é
neki is
teljesít
csak el
érzelm
bizony
egyik
évenki
éven
tétetett
köteles
nyára r

A ha
bánnun
is inká
ellen eg
másrés
ben a k
tően m

Az il
ben ta
lunk. N
tájékoz
módja

tokat erényre? A munkásságot kötelességéretté? Megvan-e az iskolának az a megnyerő szelleme, mely mindazokban, akik hatása alá kerülnek, mihamarább kifejleszti azt az erkölcsi elemet, azt az egyéni tulajdonságot, amelynél fogva évről-évre erősebb, nagyobb lesz az illetőben a jólható, ellenben a gyöngébb, engedelmesebb, a gyarlóságokra ösztönző képesség? *De kimutatja, vagy legalább érezteti a vizsgálat tartama azt is, ha a tanító modora, gondolkodás-, közlés- és kérdésmódja istapólag hat-e a növendékek egyes jó vagy rossz, szép vagy hibáztható tulajdonságaira?...*

Mindezek oly értékes tapasztalatok, melyekért érdemes a vizsgálatokat becsben tartani. Vannak azonban annak még másfele nagy értékei is. Megszüntetésével például kiszámíthatatlan veszteség erné az *idealizmust*. Megszünnék ugyanis a végcélokérti lelkesülés. Látható, közelfekvő, értelmeshető, és átélvezhető célja az iskolaéleti nemes törekvéseknek nem lenne többé... Az iskolai élet elvesztené egyik, vagy talán egyetlen lényeges, mondhatnám: hevítő, buzdító, lelkesítő eszközt. Elvesztené anélkül, hogy helyettesítéséről még csak egy árva szó is esnék. S ha igaz az, amit ugyan a tapasztalat mindenkinek hirdet, hogy például a hársfa bámulatosan szép formáját, a tölgy terebélyességét a viharok fejtki ki s hogy győzelemről, harci kedvről, tántoríthatatlanságról *próbák nélkül* szólni is merészség vagy járatlanság volna: akkor az iskolai vizsgálatokat, mint az önbecsülésre szoktatásnak eszközét, amely pedig mindig kezeség a jövőre nézve, mellőzni, megszüntetni a *tervszerű előkészítés* elleni vétség lenne.

Feltűnő, hogy mindazok, kik a vizsgálatok megszüntetésének kérelmezőivé váltak, nem érezték lelkükben annak az édes örömmel följulását, melyet egy-egy jól végzett iskolai évről a nyilvánosság előtt való beszámolás bizonyára nekik is nyújtott. Nem érezték annak az örömmel fölelevenedését, melynek megszerzése annak idején nekik is bizonyára küzdelemmel járt. Lehetséges-e ezt a jutalmazó érzelmel lebecsülni, nem érezni, sőt még lehetőségét is végképen megtagadni? Mintha bizony ma már nem az *oly* küzdelmek, önmegtagadások adnák meg az emberi akaratnak nemesítő önértetét; nem az oltaná be már a kis tanuló lelki életébe is azt a jólható érzelmel, hogy immár ő is valami; hogy már neki is vannak kötelességei, melyeknek miként való teljesítéséről nyilvánosan be kell számolnia? Mintha csak elveszítette volna ez a szó: *felelősség* értelmi és érzelmi jelentőségét! Vagy talán épen ezt akarja bizonyítani ama tudomásomra jutott tény, hogy egyik régi református főiskolában, hol a jogra évenként alig 20–25 hallgató iratkozott be, ez évben száznál több jelentkezett, mivel közzététetett, hogy az eredményről számot adni senki sem köteles. Az ily «vívány»-ok az elődök örömeit bizonyára nem szaporították volna.

A hagyományokkal is tehát óvatosabban kell bánnunk. Az évszázó vizsgálatokat pedig annyival is inkább fönn kell tartanunk, mivel egyrészt az ellen egyetlenegy érdemleges érv sem hangzott el; másrészt pedig ama ténynél fogva, mert újabb időben a közönséget tájékoztató Értesítők is célttevesztően módosultak.

Az ilyféle változtatások más államok iskolaéletében talán kevesebb érdeket érintenének, mint nálunk. Nálunk például a tanfelügyelői jelentések sem tájékoztatják a nagyközönséget például a franciák módja szerint. Ott ugyanis az évi jelentések minden-

ről beszámolnak, amiket az okszerű, a gyakorlati étellel szorosan egybehangzó, arra tervszerűen előkészítő nevelés-oktatás megkövetelhet. S ennek dacára senkinek sem jut eszébe, hogy a *felelősség terheitől valakit fölmenteni törekednének*.

Erősen reményelem és nagy a bizodalmam, hogy kormányunk emé fölterjesztett és megerősített kerelmező intézkedést nem fogja sem lépesőnek, sem eszköznek tekinteni a hasznos érvényesüléshez, viszonyaink tökéletesbbitéséhez s az iskolai nevelés-oktatástól jogosan várható boldogításhoz. Ugyanazért az évszázó vizsgálatoknak, esetleg az osztályozásnak is csupán csak áldásos tökéletesbbitését fogja ajánlani, vagy írja elő.

Rudnyánszky Gyula.

Irta: *Pogány Antal*.

A mult 1913. esztendőről általában azt mondják, hogy az a kellemetlenségek esztendeje volt. Ennek az esztendőnek eseményei fékevesztetten rohantak keresztül mindenben, ami az Egyháznak, a Hazának s az emberi egyetemességnek kedves volt s ezek nyomán legtöbb helyütt csak a végtelen sokára kiheverhető letaroltság maradt vissza! Kedvelt lapunk olvasóit leginkább s legközelebből érdeklő ez események tarkaságából legfeketébb színű a *Mária-dalnok*, *Rudnyánszky* életének tragikus vége válik ki.

Nálunk, ahol a tartalmas költőknek manapság oly nagyon is híján vagyunk; ahol a vallásos líra művelése terén (kevés kivétellel) csak a verselés dilettánsainak gyenge gondolatfűzésével s gyarló verselési technikájával találkozunk; ahol a Mária-kultusz terjedése, napjaink vallásellenes dagályát tekintve, az egész magyar katolicizmusnak elsőrendű feladatát képezi: szinte érthetetlen az az indolens agyonhallgatás, az a jelezhetetlen megnemértés, az az érdemet s tehetséget elismerni s istapólni nemakarás, mellyel Rudnyánszky Gyulának, a magyar irodalom ez egyik legnemesebb alakjának, a Mária-kultusz lánglelkű lantosának minden időközön át örökbeesü művei találkoznak.

Magyarország Nagyasszonyának virágos kertjét Rudnyánszkyknál jobban senki sem ápolhatta; Május királynéja ájtatosságait az ő vallásos lelke költészetéből fakadt énekek virágcsokrainál szebb virágokkal senki sem ékesíthette. Költészete minden során nemes egyeniségének, Mária-énekei mindenik szaván lelke hófehér vallásosságának zománca csillog. Vallásos érzületét mindennél ékesszólóbban jellemzi a *«Könyörgés Máriához»* című dal, melyben istenadta tehetségét a bold. Szűznek ajánlja, mondván: *«Vágyam, eszmém, napom, álmom Tied legyen!»* S kora izlését tekintve, bár tudja, hogy a boldogulásra mily irányt kellene követnie, azt meg nem változtatja, hanem szenvedései közben szinte maga kívánja a *«Mária»* dalában: *«Míg neved zeng ajkamon, szivemből a fájdalom csupa rózsát fakasszon!»*

Tudjuk, hogy egyházi énekeinkhez tartalmi, valamint alaki szempontokból, sajnos, még igen sok szó fér: főként a Mária-énekeket illetőleg volna a legtöbb kifogás emelhető. Ezek közt vannak leginkább elterjedve azok, amelyek igazán nem méltók arra hogy ének-tárunkba s így templomainkba jussanak, még kevésbbé arra, hogy velük az Eg. Legszentebb Királynőjének dicsőítését csak meg is kíséreljük.

Ezeket tudva érthetjük csak meg teljesen mily veszteséget jelent Rudnyánszky Gyulának a Szeplőtelen fogantatás ünnepén (1903. XII. 8.) bekövetkezett halála. Az ő Mária-énekei az énekek valóságos felülmúlhatatlan irodalmi gyöngyei, melyek úgy alaki, mint tartalmi szempontból, de még mennyiségre is versenyen kívül maradnak. Nem mondjuk ezzel, hogy általában nem volna néhány igazán szép és jó, sőt már elterjedt s igen kedvelt Mária-énekiünk, melyekért neves katolikus írók előtt az elismerés zászlóját kell meghajtani; de igenis hangsúlyozzuk, hogy isteniszteleteink s Mária ajtatosságaink lélekemelő áhitatának, a szent események fénye emelésének fokozására, állandósítására Rudnyánszky Mária-énekek virágainál szebbek, kifejezőbbek s általános elterjedésre s megkedvelésre hivatottabbak alig vannak. Hyeneket csak a legtisztább, legerősebb, legeszményibb hit varázsolhat elő a legeszményibb lelkek szíve rejtekéből!

Rudnyánszky Gyulának ugyancsak kijutott az élet keresztjéből. Az ő hanyatott életében, a meg nem értés, bujdosás, nyomor, szüntelen idegölő munka a létért, annyira láncolatlan követik egymást, hogy csak ezen át látjuk meg egyéniségének, nemeségének, hithűségének valódi nagyságát s a hitben kifejeződött reményének erősségét. Pályatársai majd mind kiküzdötték már a hír, dicsőség, elismerés mellé a jólét, a nyugodt jövő anyagi ka-lácsát s ő hit remény s szeretettel a szívében a legszükösebb máról-holnapra való életűsát küzdötte tovább, egyre ontván a hite, szíve mélyéből fakadó Mária-énekek gyöngyeit, a legszebb irodalmi alkotásokat!

Ebben az eszményi hitben kifejeződött reményének dominansa hángzik «A költő dala Mária-hoz» e néhány sorú költői profecijából: «... Tudom, hogy el fog veszni minden, Mit irtam búban, boldogan! Virágimát koparráhíntem, Egyetlenegy meg nem fogan! De amit elhagytottan, árván, Terőlad zengék Mária! Felszáll mulo időknek árján, Mint örök visszhangú ima...» És ez a költőnk, aki «A hazáért» való imájában nemzete lelkéből fakadoan mondja: «A Te szívedben van a mi hatalmunk, Isten Anyja Mária!», aki «A magyarok háláéneke»-ben a katolikus Magyarország egyetemességének érzésével kiáltja e hazát fenntartó igazság szavát: «Harcban őseink csak Szent Szűz! benned bíztak, Neveddel harsogták a csatadalt, Ha támadt ellenünk, Neved volt fegyverük, Zászlóid vívták ki a diadalt!», aki az Egyház, a Haza s Nemzete dicsőségeért ezernyi csapasokkal is küzdve rendületlen hittel, reménnyel s szeretettel dolgozott mindnyájunkért: megértetlenül, ismeretlenül s teljesen magára hagyatva maradt köztünk még akkor is, mikor bujdosásából, az Óceántúlról látását is elveszítve szeretett hazájába visszajött; amikor a beteg túlfeszített munkássága által szelleme is kialudt, hogy nemsokára rá az élőhalottak házában hagyja el nemes lényét a legeszményibb lélek!...

A követ is megindítja a «Mária népe» című himnusz szívehezszóló tartalmasságával s e műve egy-maga is elég ahhoz, hogy őt teljes költői nagyságában megismerjük! Nem lehetünk tehát emlékehez haláttalanok.

A vallásos költészet e minden idők nagyjának: Rudnyánszky Gyulának tartozunk azzal, hogy emléke iránti kegyeletből örökbeesű énekeit mindenütt meghonosítsuk. Az áhitat emelésére, az Ég Legszentebb Királynőjének dicsőítésére kössünk énekeiből minél többet orgona-viragaink bokrártájába

s Mária dalmokunk nagy emléke méltóképen így lesz megörökítve!

E cikk szűk keretében — sajnos — nem ismer-tethetjük Rudnyánszky Mária-énekeinek minden gyöngyét. A Mária népe című himnuszát azonban, az ezt zenésítő kollégánk Kontor Elek székesfővárosi zenetanár szíves engedelméből — készséggel iktatjuk ide, hogy e kollégánk szavai szerint, katolikus kántoraink buzdításául, a Rudnyánszky-kultusz művelésének első lépését e himnusszal kezdjük meg.

Áldott legyen emléke!

Mária népe.

Hymnus,

Szövege: Rudnyánszky Gyulától.

Kontor Elek.

Igen lassan.

Bal kéz. Igen gyenge változatokkal.

Orgona vagy harmónium.

p

I. A magyar nép a Te néped.

Ped.

Bol-dog-sá-gos Szűz Anya, I szte sségben

örzi képed Ó-si kas-tély kis ta-nya,

f rit.

A - kit gvász ér Hozzád fordul köny-ye-id-ben

á tempó

2. A harcos, ki hadba készül,
Esdekelve hull eléd:
Hogy küzdhesen hős-vitézül,
Te acélozd erejét!
És a győzve visszatérő,
Aki vérzett a honért,
Aldva teszi le fejét
Lábaidhoz a babért.
3. Az apát, kit gondok tépnek,
Türelemre oktadod;
Te vagy kincse a szegénynek.
A csüggedtet biztatod,
Édes anyák kik szenvednek,
Benned látják az eget;
S ifjú lányok, kik szeretnek,
Rózsát hordanak neked.
4. Kérnek összetett kezekkel,
S koszorúzzák szobrodat;
Míg virág van, este, reggel
Kébled puszta nem marad.
S zeng az ének, lágy zsolozsma,
Mind csak Téged ünnepel,
És Terólad álmodozva,
Boldog anyyi hü kebel.
5. S hány alakban őriz képed,
A vén kaposos biblia?...
A magyar nép a Te néped.
Jézus anyja, Mária!
Életében Te vezérled
Követ híven, míg lehel;
S elérvén az örök révet,
Neveddel száll lelke el.

Válasz egynémely támadásra.

Irta: Bertalan Vince.

VI.

Mert tessék elhinni, ha valaki bele tudja magát képzelni az «eszményi tanítói helyzetbe», úgy én is egyike vagyok azoknak, mert nagyon, de nagyon jól ismerem azon hiányokat, amik miatt a tanító az nem lehet, ami akarna lenni!

Arra nézve a «Tanító» 44-ik számában megadtam a feleletet, amely szerint nálunk katolikusoknál, a tanító a hittant csak az esetben taníthatta, illetőleg taníthatja, ha erre külön főpásztori jogosítványt kapott vagy kap. Az ő működése tulajdonképpen a begyakorlásra és az oktató lelkeszőrán való fegyvelmezésre szolgáló jelenlétre szorul. Hogy az iskola azonképpen egyházi mint állami szükséglet és hogy a vallás magánügy, arra is megadtam választomat. Hozzá tehetem azonban, hogy a vallásoktatás vagy a vallás-erkölcsös nevelés és képzés az iskolán kívül helyeztessék-e vagy sem, annak elbírálása épen-séggel nem a tanítók ügynevezett autonóm, szuveren jogkörébe tartozik, hanem első sorban is az iskolákat fenntartók hatás és hatáskörébe. Mert azt gondolnám, e tekintetben a dőn est az iskolafenntartókat illeti meg, mint akik az oktatás és nevelés, gyermekeik fölött való gondoskodás révén legközvetlenebbül érdekelve vannak.

Az pedig, hogy a vallásoktatást azért kell kivenni az iskolából, mert az iskolában a választás leple alatt oltják be a gyermek lelkébe a fanatikus embergyűlöletet előttem nagyon, de nagyon gyenge érv! Mert a vallásoktatás, akár az állami, akár a községi, akár hitvallásos iskolában, így teszem nálunk katolikusoknál az egyes egyházak gyermekei szerint elkülönítve történik, másfelől ha vallásoktatás leple alatt a más vallást követők ellen gyűlöletre való szítás képezne annak lényegét, akkor, barátaim, hatásosabban lehet azt a családi körben a családok körével szoros összeköttetésben levő különféle társas intézményekben eszközölni. Ide vonatkozólag megállapítanom kell azt és meg is állapíthatom, hogy a katolikus magyar társadalomnak, amely legjobban tudott alkalmazkodni az ügynevezett modern irányzathoz, ma már erőteljesen védekeznie kell az aseptalan meggyanúsítások, intézményeinek becsúsztatása ellen, mert különben mások javára szolgáló alárendeltségre helyeztetnek.

En azt is nagyon, de nagyon jól tudom, mit tesz a nemzetek életében az osztatlan egység, ámde tapasztalhatjuk azt is, hogy ahol az nyelvileg és vallásilag meg is van az istentagadás, a polgári erkölcsben sem tudja mindazt elérni, amit elérni mindennap ígérkezett és ígérkezik. Az ellentéteket kiegyenlítő vallás azonban igen is.

Az én vallásom, az én hitem sohasem hirdette a mások ellen való gyűlöletet azért, mert más egyház kebelébe tartozik. Dehogyan hirdette... dehogyan hirdette, hanem igen is mikor szeretetet hirdetett és hirdeti ma is, azt a kölesönös szeretetet hirdette és hirdeti ma is, hogy azért, mivel valaki protestáns vagy zsidó vallású, nemcsak, hogy nem szabad megszólínia, hanem teljes elismeréssel meg kell dicsérnie azért, hogy ha vallásához híven, intézményei mellett kitart hogy saját hitsorsosaink között minél több követőket szerezhesünk a magunk ügye részére.

Az ellen a vád ellen, mintha én a tanítóknak nem volnék igaz barátja, egyenesen és újból tiltakoznom kell. Arról azonban nem tehetek, hogy míg akár az állam, akár az egyház a maga jogainak érvényesülése tekintetéből a tanítókkal szemben felügyelői és ellenőrzői hatalmat tart fenn, azaz a tanítók részére a szubordinációt és diszciplinát állapítja meg, addig azokat respektálva több jobbat nem kívánhatok, mint oly ellátást és társadalmi tekintélyt, ami lehetővé tegye, hogy összes vágyait teljesülésbe menjenek.

Vajjon elérik-e vagy sem? Isten tudja! De hamarabb, több valószínűséggel, mint nem, ha majd főiskolai képzettséggel bírva senki sem vetheti szemükre, hogy aka-

demice, univerzálisan is nincsenek kikepezve. Akkoron majd jöhet idő, mikor a tanító jegyző is, szolgabíró is, alispán is, szóval minden lehet, amihez őt, végzettsége képzettsége némi pótlások után egyenesen predestinálja. És majdan akkor fog megszületni a tanító, a nevelői erők által is közgazgatott magyar nemzeti népoktatás-ügy a felsőbb tagozatú közművelődés elérhetesére.

Hogy én egész életemben ezen eszme megvalósításáért küzdöttem és ezen küzdelemben a vallás-erkölcsös nevelésnek maradtam és vagyok barátja, azért egyszóval sem illettem senkit ildomtalanul és rosszakaratulag, mint azt réám bizonyítani szeretnék.

Nagyon érdekesnek tartom megjegyezni azt is, valahányszor én akár az egyház tanítóit, akár jogai, a katolicizmus, a katolikus hívők összességének híjól fel fogott érdekeit védem, azoknak másoktól független fenntartása mellett küzdöm, érvelek, mindenkor szememre lobbantják, hogy a papok, a pápi hatalom uszályhordozója vagyok, általuk jól megfizetett bérence vagyok és mi egyéb, mert úgy gondolkozom, *aminthogy egy katolikus tanítónak gondolkodnia kell*, anélkül, hogy az annyira hirdetett telelmetes pápi járom alá hajtana fejet. Sajátságos, hogy ezt protestáns tanítóval szemben sehol sem hallom, mikor egyháza és híveinek közösségét felőle érdekeit védi vagy mozditja elő.

Ami az uszályhordozást illeti, vegyek tudomásul, hogy én az annyira nem vagyok, hogy mikor Magyar ország hercegprímása meghívására kántortanítói állásomat ott hagyva, főtanfelügyelői töltnökké neveztettem ki, függetlenségemet mint író, minden tekintetben fenntartottam, amit nevezetesen pedig a Magyar Államban megjelent közleményeim is eléggé bizonyítanak. Előmeneteltem illetőleg voltam a tanítóképzőnél segéd-tanár is, egyúttal ahonnan érdemeim teljes elismerésével újból és egyedül töltnökké neveztettem ki és mikor a munka alaposan megőrlött, 960 frttal, illetőleg 1920 koronával nyugdíjaztattam, tehát annyival, amennyit mint hegymagasi mester is elérhettem volna. No, nem mondom, hogy nem kaptam segélyt, de nem mint bérenc, hanem úgy, amint mások is kapnak. Egyébként az Eötvös-alap és Zalamegye nemesi alapítványa is segélyezett.

Mindez azonban nem térített el katolikus meggyőződésemtől anélkül, hogy a haladásnak is egyúttal embere ne volnék!

Béke velünk!

Gyakorlati útmutatás a magyar beszéd tanításához a nem magyar tanítási nyelvű népiskoláinkban.

Írta: *Mihalieska János.*

I.

Az 1907. évi XXVII. t.-c. kötelező rendelkezései a magyar nyelvnek a nem magyar tanítási nyelvű népiskolákban való intenzívebb tanítását illetően fényesen beváltak. Erről tesznek tanúságot a kir. tanfelügyelői jelentések, amelyek az elért szép eredményt örömmel és megnyugvással konstatálják. Ezen dicséretes siker elérésében a tanítóság lelkes és buzgó munkája mellett, minden esetre része van a praktikus, világos és gyakorlati pedagógus tapasztalataira valló tantervnek, valamint az ahhoz kiadott Utasításoknak is. Jelen cikkelyben bemutatni kívánjuk azt a tanítási irányt, amelyet követve a nem magyar tannyelvű népiskoláinkban és így egész magyar népoktatásunknak legnehezebb, de egyszerűsége a legfontosabb területén működő kártársaink, a magyar nyelv tanításában a legjobb eredményt elérhetik.

Nem könnyű dolog új nyelvet megtanulni még a felnőttek sem, annál nehezebb eddig ismeretlen

beszédre a gyermeket megtanítani, különösen a tömegtanításnál, a legtöbb helyütt osztatlan iskolában és emellett még sok egyéb tudnivalóra is vezetni a kis tanulókat. Nagy fáradtságot, finom tapintatot és biztos módszeres tudást kíván ez a feladat a tanítótól, mert a magyar beszéd tanításával nemcsak annak száraz használatára kell törekednünk, hanem célunk az is, hogy édes nemzeti nyelvünket megkedveltessük, megszerettessük és ezzel a hazaszeretetet élesszük és erősítsük. A magyar nyelv tanítását azért a legnagyobb örömmel, kedvességgel kell végeznünk, hogy a tanulók kiérezzék ebből azt a meleg szeretetet, amellyel mi is iránta viseltetünk. *Dal, mese, játék, beszélgetés* azon eszközök, amikkel a legkönnyebben férünk a gyermek lelkéhez, szívéhez és amelyekkel a legnagyobb eredményt érhetjük is el. Ha egész tanításunkban a kedélyt lehangoló ridegséget kerülünk meg és derűt, örömet, mosolyt igyekszünk a gyermekekből kiváltani és ezzel a tanítás komoly munkáját kedvessé varázsolni, akkor ezt a vidám hangulatot a magyar beszéd gyakorlásánál különösen tartsuk meg. A nehézségek, hibák, a kezdetben alig mutatkozó eredmény kicsisége ne bántsanak. Hiszen az első időben csak a talajt munkáljuk, törjük a réteget és vetünk, de ez nem hiába való munka, hanem a sikernek legfőbb előfeltétele. A jól előkészített földben a mag csakhamar megindul és hajtani fog. Csak türelem, kitartás, jókedv és szeretet kell hozzá.

Az első osztályba jövő kis gyermek annyira tehetetlen, félénk, hiszen egészen új világ tárul fel előtte, hogy jó időbe kerül, amíg a tanításra csak némileg is képessé tesszük. Ebben az előkészítő, az iskolai élettel őket megismertető időben nem volna célszerű a magyar beszéd tanítását rendszeresen megkezdenünk. Hadd melegegjenek csak meg előbb és szokják meg az iskolát, addig beszélgetünk velük anyanyelvükön, lesz itt is elég teendők. De ezt az időt, az előkészítés időszakát sem hagyjuk teljesen elmúlni anélkül, hogy a magyar beszéd érdekében a kezdő lépést meg ne tegyük. A dal, az ének lesz az, amivel a magyar beszéd tanítását megkezdjük. Még pedig úgy, hogy a dal szövegét anyanyelvükön megmagyarázzuk az éneklés alatt, hogy a kifejezéseket megértsék, mimikáival jelezzük azok értelmét. Ilyen kedves és erre a célra igen alkalmas dalocska szövege pl. ez:

I.

Az asztalnál reggeliztem,
Kenyeret és tejet ettem.
Elfordultam és nem láttam,
Hogy a cica oly közel van.

II.

Feldöntötte a csészémet,
Megette a tejecskémet.
Megállj, cica, majd megfoglak,
A sötét kamrába zárlak.

Mennyi magyar kifejezést tanul meg már ezen kis szövegből is a tanuló, amellett, hogy a magyar hang és szokiejtésben gyakorlódik, ahogy mondjuk, megtörik a nyelve. A dalolásnál sokkal bátrabb a gyermek, még a legfélénkebb is dúdolgat és az egész szavak éneklő kiejtésénél a hangszervek is jobban működnek, amivel a hangképzés teljesebbé válik.

(Folytatjuk.)

Anglik H...
sát, m...
ban. T...
tanító...
ha nem...
tanító...
nak és...
tanító...
nyolcv...
tanító...
lejárni.

Az a...
Milan...
volt. A...
ki győz...
képvis...
mult s...
hanem...
Ciprian...
rűn le...
kellem...
nak v...
csekély...
Később...
nyerte...
galmak...
állapo...
hogy a...
nem is...
parlam...
ellen f...

A ko...
hossza...
tömeg...
fényes...
tudja é...
és egyé...
szélsős...
alakok...
kép se...
az az...
szokás...
vánulá...
nép, ó...
nép a...
ítelik...
s követ...

Íron...
nevelés...
mondja...
nem v...
jogi is...
altaláb...
ifjú az...
tartalm...
azt ser...
pártok...
teendő...
jogait...
valam...
arral...
az elle...
iskolán...
a haz...
nevelje...
politik...

SZEMLE.

Angol néptanítók sztrájkja. Három év óta követelik Herfortshire grófság néptanítói fizetésük javítását, mert őket fizetik legrosszabban egész Angliában. Tavaly októberben az egész tartomány néptanítói elhatározták, hogy odahagyják állásaikat, ha nem adnak nekik fizetésjavítást. Százhetvennyolc tanító felmondott az iskolafentartóknak, az államnak és a községnek egyaránt. Ezek közül nyolcvan tanító fölmondása hétfőn jár le és hétfőtől kezdve nyolcvan elemi iskolában nem lesz tanítás. A többi tanító fölmondási határideje két hónapon belül fog lejárni.

Az állampolgári nevelés szüksége. Olaszországban, *Milano* városában a múlt héten képviselőválasztás volt. A jelöltek közül *Cipriani* anarchista került ki győztesen; nagy többséggel őt választották meg képviselőül. Az új honatya mögött azonban gyászos mult sötétlik, amely nemcsak az olasz parlamentre, hanem elsősorban a választókra vet fekete árnyékot. *Cipriani* a 70-es években *Alexandria* táján egyszerűen leütötte egyik polgártársát s emiatt némi kis kellemetlensége támadt a hatóságokkal. Ezek jobbnak vélték, ha a hevesvérű olasz bizonyos időre, csekély 25 évre, elvonul a nyilvánosság köréből. Később kegyelmet kapott, de polgári jogait nem nyerte vissza, különböző helyeken anarchista-mozgalmakban vett részt s végre a képviselőség mellett állapodott meg. A szépséghiba egyebek közt az is, hogy a jeles férfi a polgári jogok elvesztése miatt nem is volna választható. Az új honatya az olasz parlamentben természetesen a vallás és az egyház ellen fog küzdeni.

A konzervatív *Popolo Romano* ebből az alkalmából hosszabb cikket ír s megállapítja, hogy a nagy néptömeg, a milánói választók erkölcsi züllesztükről fényes bizonyítványt állítottak ki. A cikkíró meg tudja érteni, hogy létezhetnek szocialista, anarchista és egyéb «ista» mozgalmak; felírja ésszel azt is, hogy a szélsőséges politikai viszonyok közt a legsötétebb alakok szerepet játszhatnak a közéletben. De semmiképp sem foghatja fel, hogy az olasz népből kihalt az az érzés, amelyet az állampolgár büszkeségének szokás nevezni. A parlament a népakarat megnyilvánulásának mintegy gramofonja, amelyből a nagy nép, óhaja, kívánsága, vágya tör ki. Ezt a népet a nép akaratának tolmácsolójáról, a képviselőről ítélik meg. Már pedig bajosan lehetne *Cipriani*ról s következetesen választóiról jó véleményt mondani.

Írónk az immár veszedelemmé nőtt baj okát a nevelés egyik nagy hiányában látja. A mai iskola — mondja írónk — a tanulót állampolgári mivoltáról nem világosítja föl. A legjobb esetben száraz közjogi ismeretekkel szereli fel, aminek az életben egyáltalában nem veszi hasznát. Amikor belekerül az ifjú az élet forgatagába, politikai jelszavakat s tartalmatlan pro és contra vitákat hall. A legtöbb azt sem tudja, hogy mi a különbség a különböző pártok közt. Fogalma sincs, hogy neki mi volna a teendője. Ha környezete kiabál, ő is veri mellét s jogait eszerint használja fel. Azaz öntudatlanul valamely irányzat sodrába veti magát s úszik az arral. Esetleg más körülmények közt talán épen az ellentétes áramlat ragadta volna magával. Az iskolának tehát az a feladata, hogy növendékeiből a hazának hasznos, munkás és öntudatos polgárt neveljen. Ez nem azt jelenti, hogy az ifjút párt-politikai célra kell felnevelni, hanem azt, hogy

lelkiismeretesen, saját politikai hitvallásunk elveitől függetlenül az állampolgár életével kell az növendéket megismertetni, hogy majdan jogait észszerűen s lelkiismeretesen használja fel. Ha a nagy tömeg politikailag iskolázott lesz, akkor nem fordul elő a milánói esethez hasonló kiáltó botrány.

A *Popolo Romano* cikke természetesen nagy fel-tűnést keltett s hatalmas politikai és pedagógiai vitát idézett elő.

Hogyan fogdos a laikus iskola tanulókat? A francia kamara a múlt egy újabb lépéssel közeledett a szemérmetlen lélekvasárlás immár eléggé ismert tervszerűségéhez. Arról volt ugyanis szó, hogy az iskolás gyermekek nyomorának enyhítése érdekében minden községben pénztárt kell létesíteni, amely a gyermekekről a felmerülő szükség szerinti gondoskodik. S ezt a pénztárt, céljához híven, iskolás pénztárnak fogják elnevezni. Ugy-e, milyen szép ez a humanizmus — eddig? Mert ne gondolja senki sem, hogy a kitűnő köztársasági férfiak ingyen adják azt a bizonyos falat kenyeret vagy meleg levest annak a szegény gyermeknek.

Ó nem! Szigorúan kikötik ugyanis, hogy csak azt a gyermeket szabad támogatni, amelyik az állami iskolába jár. Tetszik tudni, mit jelent ez? Se többet, se kevesebbet, minthogy: te, fiam, hiába kérsz tőlem kenyeret, te a papok iskoájába jársz, ahol mindenféle hiábavalóságokkal tömnek, így a hittannal; majd ha hozzánk jársz iskolába, nemcsak pozitív tudományt, de jó friss kenyeret is kapsz! Csak az kap segítséget, aki laikus-iskolába jár, ahol a lélek tápláléka, a hit helyett, egy darabka kenyeret adnak. Ilyen szánalmasan nyomorult tervekkel akarja a kormány a laikus-iskola biztos csődjét minél messzebbre kitalni. Pedig ez az iskola már csak máról-holnapra tengődik.

Szinte felesleges megemlíteni, hogy a kamara a pénztár felállítására vonatkozó javaslatot óriási többséggel elfogadta.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Jelentkezési felhívás. De l'Épée apátnak, a legelső siketnéma-intézet alapítójának és a siketnéma-oktatásügy világszerte ismert nagy apostolának «A siket-némák oktatása methodikus jelekkel» és «A siket-némák beszédtanításának művésze» c. értékes műveit francia eredetiből magyarra fordította Szabó Imre, a siket-némák budapesti áll. intézetének hittanára. Ezeket a műveket a Siketnéma-intézeti tanárok orsz. egyesülete közkinccsé óhajtja tenni; és ha annyi érdeklődő jelentkezik, hogy a két mű együtt 2—3 korona közötti áron forgalomba hozható, akkor egy kötetben ki fogja azokat adni. A jelentkezéseket elfogadja a «Magyar Siketnéma-Oktatás szerkesztő-kiadóhivatala». (Budapest, VII., Aréna-út 64.)

Az írás és olvasás tanítása az elemi népiskola első osztályában. Második bővített kiadás. Ifj. Józsa Sándor és Gaál Ignác tanítók értesítik az érdeklődő t. tanító urakat, hogy írás-olvasás tanítása c. munkájuk II. kiadása elhagyta a sajtót. E módszer a legjobb pedagógusok szerint nélkülözhetetlen e tárgy tanításánál. Rendkívüli egyszerűség, természetesség és könnyűség jellemzi. Egyik előnye, hogy e módszerhez bármely ABC könyv s bármely fali-olvasótablea használható. E tanmódszer oly természetes, oly egyszerű, hogy bármely t. kolléga már egyszerű olvasással

tisztában lehet e módszer szellemével és sikerrel alkalmazhatja. *Bármilyen vegyes nyelvű iskolában,* talusi nehéz viszonyok között is elérhető e módszerrel a kellő eredmény. Megrendelhető: ifj. Józsa Sándor, róm. kath. tanítónál, Ditróban (Csikm.). Ára 1 korona.

HIREK.

Meghívó.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsnak folyó hó 17-én és 18-án a Szent-István-Társulat palotájában tartandó

ankétjére

a Tanügyi Tanácsnak és az Országos Bizottságnak tagjait ezúton is tisztelettel meghívja

az *Elnökség.*

Tárgy:

Február 17-én, kedden, délután 4 órakor: *A kath. óvodák munka- és játékterve;* előadó: *Számord Ignác.*

Február 18-án, szerdán, délután 4 órakor: *A népiskolai énekköltés tantervének javaslata;* előadó: *Berauer Ferenc.*

A kath. tanítók balatonlellel üdülőháza érdekében karácsonykor kibocsátott kérelemre újabban a következő adományok érkeztek: Dubovszky Sándor Kistarát, 1 K, Krywald Otto Budapest 5 K, Záborszky György pléb. Miskolcz, 2 K, Esztergomi főkapitány 10 K, Ridáresik Imre pöpst. Eger, 10 K, Walter Antal kanonok, Pécs, 100 K, dr. Lindenberger János plébános, Gyula, 10 K, Papp Antal püspök, Ungvár, 20 K, Machovich Izidor kanonok, Besztercebánya, 10 K, dr. Zudar Sándor Erk 2 K, Berzelly Jenő Brassó, 5 K, Kranitz Kálmán Veszprém, 5 K, Hídegh Ilona és Bella Szabadka 10 K, dr. Tóth József apátkanonok, Szombathely, 10 K, Hehelein Károly Szatmár 40 K, Döbrössy Alajos kanonok, Pécs, 10 K, Grósz Béla kanonok, Nagyvárad, 10 K, Marcis Gyula, mint a nagyszombati tanítóképzőintézet tanári kara adom. 10 K, dr. Békefi Remig zirci apát, 100 K, Drexler Antal Pázmáneum igazg., Wien, 5 K, Borsodnádasi hitelszöv. 5 K, Mohl Antal Győr, 20 K, Kiss Jenő tanító, Hegykő, 15 K, Rejtő Sándor Budapest, 5 K.

Az összes hitfelekezeti és községi tanítóegyesületek, körök és tanítók figyelmébe! 1910-ben, többszörös kilincselés után, a nagy Hieronymi Károly megadta személyünknek a félárú vasuti kedvezményt Kértük ezt családtagjaink és a nyugdíjba lépők számára is, de ezek számára nem kaptuk meg. A tanítóságnál megszokott szerénységünk következtében megelégedtünk ezzel is, mert azóta méltányos kéréseinkből kikapasoltuk ez ügyet. Pedig nem eslekedtünk jól! Mi felekezeti és községi tanítók, kik az országnak igazán csak mostoha napszamosai vagyunk, hisz ellátásunknál évekre nyúló veszteségeink vannak, kétszeresen méltóbbak vagyunk, holmi, az állami költségvetést meg nem holgyató kedvezményekre. Kezdjük meg újból a munkát, ne nyugodjunk meg addig, míg el nem érjük az állami tanítókkal egyenlő elbánást. Mi talán kevesebbet

dolgozunk, mint állami kartársaink? Sokkal többet! Nyújtjuk ugyanazon ismereteket, nevelünk hazafiás és vallásos nemzedéket s azon felül a nemzetiségnek nyelvét sem hanyagoljuk el. Tesznek-e ennyit az állami tanítók? A Pozsonyvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete pozsonyi alesperes körének jan. hó 31-én megtartott értekezlete az alulírt indítványára elhatározta, hogy haladéktalanul járul a kereskedelmi miniszter elé, kérve a kedvezmény kiterjesztését úgy családtagjaink, mint a nyugdíjba lépők számára is. Elhatározta egyben, hogy ez úton felszólítja az ország összes érdekelt egyesületeit és köröit, a Kath. Tanügyi Tanácsot és a Magyarországi Tanítók Szövetségét is, hogy még e hó folyamán, hasonló kérvényeket küldjenek fel. *Pozsony. Zelliger Arnold.*

A Szombathely egyházmegye r. k. tanítóegyesület segítő osztályának igazgatósága a folyó 1913—14. iskolaévre 5 (öt) egyenként 100—100 (egyszáz) koronás ösztöndíjra pályázatot hirdet. Föltételek: Pályázhatnak mindazon Szombathely egyházmegyei r. k. tanítóegyesületi tanítótágok, kik egyesületünk segítő osztályának alapító tagjai s alapító tagsági díjait (50 koronát,) a segítő osztály pénztárába befizették vagy mint rendes tagok 3 korona évi tagsági díjait 5 éven át egymásután megszakítás nélkül ugyanazon pénztárba befizették. Ösztöndíjban részesülhetnek a fentemlített pályázatra jogosított szülők, kiknek fiú- vagy leánygyermekéi a tanítóképzőt, bármelyik egyetemet, felső szakiskolát, a gimnázium és reáliskola felsőbb (5—8) osztályait látogatják. Amennyiben ilyen tanulók szülei nem pályáznak, a gimnázium és reáliskola alsóbb (1—4) osztályába vagy a polgári iskolába járó tanulók szülei is részesülhetnek ösztöndíjban. A kérvényben feltüntetendő az a körülmény, vajjon a pályázók gyermekei részesülnek-e egyéb ösztöndíjban vagy segélyezésben, továbbá, hogy a pályázók hány gyermeke van, kik szülői ellátásban részesülnek, végül az is, hogy a pályázók szülőiknek állomása mily jövedelemmel van összekötve (javadalmi jegyzőkönyv). Az iskolaszék elnöke vagy az igazgató által aláírt pályázati kérvények 1914. február hó 25-ig Taar Ernő szombathelyi püspöki iskola tanítójához küldendők be. Később érkező kérvények nem vétetnek figyelembe. A kérvényhez az I. félévi iskolai bizonyítvány vagy értesítő csatolandó. Figyelemzetnek azok a kartársak, kiknek gyermekei a múlt iskolai évben ösztöndíjban részesültek, hogy kérvényeiket megújítsák, mert a segítőosztály alapszabályainak 11. §-a szerint az ösztöndíj csak egy iskolaévre szavaztatik meg. *A segítő oszt. igazgatósága.*

A Győregyházmegyei Tanítóegyesület választmányi ülése. Látogatott választmányi ülést tartott a Győregyházmegyei Tanítóegyesület. A gyűlésre az egyházmegye legtávolabbi vidékeiről is eljöttek a körök elnökei, kimutatván ezzel azt, hogy lényegesen fontosnak tartják a tanítóság tömörülését. A gyűlésen megjelent *Zalka László* dr. egyházmegyei főtanfelügyelő is és állandó érdeklődéssel kísérte a gyűlés tárgyait, sőt az egyes tárgypontok megvitatásánál többször fel is szólalt.

Öveges elnök jelentette a választmányának, hogy az egyesület hivatalos lapjának, a Győregyházmegyei Tanügyi-nek fejlesztése céljából hirdetésí felhívást tett közzé, amely rövid idő alatt eredményel is járt és a további munkára e téren is felhívta a tagok figyelmét. Az egyesület segélyalapját a Győr-

megyei Takarékpénztár az idén 30 koronával segélyezte.

A választmány foglalkozott az Egyházmegyei Tanítóegyesület által kiadandó győregyházmegyei irkák kérdésével. Hosszabb vita után arra a megállapodásra jutott, hogy érintkezésbe lép e kérdésben a Szent-István-Társulattal egy hosszabb lejáratú szerződés megkötése céljából. Az irkák kizárólag a kath. iskolák nevelő-oktatásának szolgálatába szegődnek s a befolyó tiszta jövedelem a Segélyalap céljaira fordíttaték. Az ügy perfektuálása esetén az egyesület nagy propagandát indít az elhelyezésük érdekében, egyben megkérne az egyházmegye területén kiválóbb írókat, hogy a győri egyházmegye nevezetességeiről hazafias és vallásos ismertetéseket közöljenek, melyek az irkák hátlapjára kerüljenek. Az irkák teljesen a kultuszminiszter által elrendelt minták szerint készüljenek. A kérdés végleges elintézésével *Óveges* Kálmánt, *Magyar* Árpádot és *Juretzky* Lajost bízták meg.

Ismeretes már az egyesület minden tagja által dédelgetett Segélyalap. Mint az elmúlt évben, úgy az idén is a választmány két 50—50 koronás adományt ítelt oda többgyermekes, szegénysorsú tanítónak. Ezen pont tárgyalásánál a jelenlevő *Zalka* főtanfelügyelő 100 koronát ajánlott fel, hogy azt a választmány két részre osztva szegény tanítóknak adományozza. *Óveges* szíves szavakkal köszönte meg a főtanfelügyelő ezen önzetlen áldozatkészségét, mellyel ismét csak azt bizonyította be, hogy szíven viseli az egyházmegye tanítóinak sorsát és minden alkalmat megragad együttérzésének nyilvánítására. A tanítóság őszinte hála és tisztelete veszi körül és

büszkén vallja őt magáénak az egyházmegye tanítói élén.

Kínos feltűnést keltett Sopronvármegye kir. tanfelügyelőjének a tanítókhöz intézett irata, melyben a Sopronvármegyei Általános Tanítóegyesületbe való belépésre hívja fel a tanítókat oly hangon, amely az önérzetet mélyen sérti. A Győregyházmegyei Tanítóegyesület ezért a megyés püspök útján a kultuszminisztertől kér orvoslást.

Magyar Árpád indítványára az egyesület a megyés püspökhöz fordul betegség idején a helyettesítésről intézkedő Rendszabályok paragrafusainak módosításáért. Az egyesület a nagy szüneti folyamán vagy a magas Tátrába, vagy Erdélybe tanulmányi kirándulást rendez, melynek előkészítésével *Juretzky* Lajos, *Káth* József és *Malobiczky* Kálmán bizatik meg.

Az évek teltével fokozatosan erősödik az ifjú Győregyházmegyei Tanítóegyesület és működését figyelmét kiterjeszti úgy a tanítók érdekeinek, mint a nevelésoktatás ügyének legkisebb mozzanataira is. Az évi munkaprogramm kidolgozását *Káth* József soproni tanító vállalta magára.

A zalaegerszegi esperes-kerületi r. kath. tanítók köre körgyűlését 1914. évi február hó 10-én d. e. 10 órakor Alsóbagodban tartja, a következő tárgysorozattal: 1. A gyűlés megnyitása. 2. Gyakorlati tanítás. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 4. Elnöki jelentés. 5. 1849/1913. sz. miniszteri rendelet tárgyalása. (Sürgős.) 6. Csorna Mihály ozmánbúki tanító felolvasása. 7. Földes József bórondi tanító felolvasása. 8. Tagdíjhátralékok beszéde. 9. Gyűlés előtt 1/210 órakor mise «Veni Sancte»-val.

Iskolai ünnepélyek.

Szerkesztette:
GYÓRFFY J.
igazg. - tanító.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent ezen gyűjteményes munka részletes programot ad a népiskolákban kötelees és szokásos mindennemű iskolai ünnepségre. A 330 lapra terjedő munka

ára kötve 2 korona

Külön füzetekben is megjelentek az egyes ünnepélyekre egybegyűjtött alkalmi költemények és beszédek. Mint időszerűt ajánljuk a tisztelt tanító urak és iskolafenntartók szíves figyelmébe a következőket:

1. A szabadság emlékűnepe (márc. 15.)

II. füzet; ára 20 fillér.

2. Az 1848-iki főrv. emlékezete (ápr. 11.)

III. füzet; ára 20 fillér.

3. Vallásos ünnepek (husvéti versek.)

VII. füzet; ára 24 fillér.

Tömeges rendeléseknél árkedvezményt nyújt a kiadó Szent-István-Társulat ♦♦♦

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám.)

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata **köte-**lezőnek nyilvánította a katolikus nép-oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyek-nek díja **előre** lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Felsődombóra róm. kath. leányegyházhoz kántortanítót keresünk. Javadalma: községtől 600 kor. 28 $\frac{1}{2}$ mérő rozs 171 kor., egyéb 110 kor., a jav. jegyzőkönyv szerint és megfelelő államsegély, valóságban azonban jóval több. Megfelelő lakás. Az iskola osztatlan. Választás **febr. 19.** Kérvények **Bokor Ernő** plébánoshoz Nahácsra u. p. Pozsonyváros küldendők. 191 2—2

A bozói (Hont m.) róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állás betöltendő. Fizetése a községtől 200 kor. és az államtól az 1913. évi törvény szerint. Lakása 2 szoba, kamra és kert. Kötelessége a rábizott osztályokban az összes előirt tantárgyakat tanítani, az ismételőiskolát évente felváltva vezetni és a kántori teendőkben szükség esetén segédkezni. A tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő **febr. 28. Iskolaszék.** 243 1—1

A jókői nyugdíjazás folytán megüresedett, róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Törvény szerinti javadalmazás díjvel szerint. Határidő **febr. 10.** Az *iskolaszék.* 255 1—1

A jászfalui (Komárom m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett oszt. tanítói állásra **febr. hó 18-ig** pályázat hirdetettik. Javadalma: 3 szoba, konyha, kamra, stb. álló lakás kis kerttel és törvényes fizetés, melyből államsegély 900 kor. Azonkívül kap a hitközségtől 1 öl fát, melynek értéke 40 kor. Tannyelv magyar, kiegészítő tót. Katonai kötelezettségnek eleget tett, kántori teendőkben némi egy is jártas, de főleg nős tanítók előnyben részesülnek. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 270 1—1

A igrámi (Pozsony vm. Báhom vasuti állomás gyalog 25 p.) róm. kath. iskolaszék tanítói (tanítónői) állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: 100 kor. hitközségtől, 1913. XXVI. t.-c. megfelelő államsegély és 240 kor. lakás. A községtől ajándékképpen hat km. tűzfűzfa házhoz szállítva. Kötelességei: III—VI. osztályokat vezetni, az ismételőiskolát felváltva tanítani, a tanulókat templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. A tannyelv magyar, tót nyelv ismerete kívánatos. Kérvények **febr. 18-ig** írt. *Roszpál Antal* esp.-tanfelügyelő úrhoz Erzséberkápórnára küldendők. 269 1—1

Egri érseki megye.

A domoszlói róm. kath. felekezeti népiskolánál elhalálozás folytán megüresedett IV-ik és esetleges előléptetés folytán megüresedő I. tanítói állásra ezennel pályázatot hirdetnek. Fizetése: a törvényben előirt szabályszerű javadalom. Pályázati kérvényekhez csatolandók: oklevél, keresztlevel, illetőségi és esetleges működési bizonyítvány, melyek **febr. hó 11-ig** nyújtandók be alulírott iskolaszéki elnökél. A választás **febr. 12 én d. e. 10 órakor** fog megtartatni. Kántori teendőkben jártasok és személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Domoszló (Heves m.) *Dobos István* plébános, iskolaszéki elnök. 171 2—2

A jászlányi róm. kath. iskolaszék lemondás folytán megüresedett terfitanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: Jászladány községtől havi előleges részletekben 640 kor. törzsfizetés, 200 öl szántó föld haszonévezete 4 kor. Lakásbér 300 kor., kertiletmény 20 kor. A törzsfizetés államsegélyvel egészített ki. Kötelessége az iskolaszék rendelkezése szerint a rábizott osztályt vagy

osztályokat tanítani a növendékeket az istentiszteletra vezetni s ott rájuk ügyelni, a III—IV—V—VI osztályokban a tornát heti 2 órában tanítani. Kérvényhez csatolandók: tanítói oklevél eredetben vagy hite és másolatban, keresztlevel, családi állapotot igazoló bizonyítvány, illetőségi s az összes szolgálati bizonyítványok eddigi mü. ödséről. Esküteléről bizonyítvány. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz nyújtandók **febr. hó 20-ig** Később érkezők nem vétetnek figyelembe. A megválasztott állását a jogerőre emelkedés napján (a választás napját követő 15-ik napon) köteles elfoglalni. *Pászthy Gyula* plébános, iskolaszéki elnök. 245 1—1

Népnevelő 2 ik számában meghirdetett **tiszadai** kántortanítói pályázat meghosszabbítottatik. **Febr. 11-én** délig próba *Róm. kath. iskolaszék.* 241 1—1

Borsodszemerén halálozás folytán megüresedett róm. kath. tanítónői állásra, a törvényes illetmények mellett **f. hó. 10-ig** pályázatot hirdet az *Iskolaszék.* 258 1—1

Az ónodi iskolához helyettes kereszttik. Fizetése havi 100 kor. Jelentkezhetni *Bindász János* nál Plébános hivatal Ónod (Borsod m.) 260 1—1

Mezőkövesdre jó hangú és teljes gyakorlattal bíró segéd kántort keresek azonnali belépésre. Fizetés 1:00 kor. és lakás, fűtéssel. *Goál István* főkantor. 257 1—1
Helyettes keresek február 15-től két havi időtartamra. Fizetés megegyezes szerint. *Morandi Antalné* tanítónő. Bükkszenterzsébet (Heves m.) 268 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A garamszőlői (Zólyom m.) kincstári róm. kath. kántortanító önkéntes nyugalomba vonulása folytán ezen állás megüresedvén, **febr. 15-ig** pályázatot hirdetnek. Ezen erdőkincstári népiskolánál mü. ödö tanító javadalmazását az 1907. évi XXVI. és 1913. évi XVI. t.-c. szabályozzák. A kellően felszerelt kérvények a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságra címzendők és az alulírott iskolaszéki elnök nevére küldendők. *Zsembery József*, Szelcse. (Zólyom m.) 250 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A magyarláposi (Szolnokdoboka m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetettik. Javadalmazás: készpénzben 1200 kor., alapítványos misékből 64 kor. stóla 40 kor., kertiletmény 20 kor., kérelmezett államsegély 3 szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekből álló lakás. Kötelesség: az I—VI. vegyesosztály önálló vezetése s a kántori teendők pontos végzése. Pályázati határidő **febr. 15-ike**, mely napon a választás is tartatik. Közbeeső vasárnapokon kántori próba. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok az iskolaszék címére küldendők. 175 2—2

A jegenyei (Kolozs m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetettik. Javadalma: a kolozsmonostori alapítv. uradalomtól készpénzfizetés 480 kor., tűzfűzfa megváltás 210 kor. Államsegély 349 kor. A hivatól 40 véka gabona, értéke 80 kor., igit és kézinapszámok, értéke 45 kor. Stóla és misealapítványokból 20 kor. 15 hold ingatlan, haszonbéri értéke 89 kor. Az arra jogosultaknak ötödéves korpótlék. Természetbeni lakás és megfelelő veteményes kert. Kötelessége az összes iskolások tanítása, s mindenne mü kántori teendők végzése. Az állomás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények a jegenyei plébániahivatalhoz küldendők. *Vetési Imre* alesp.-pléb. 240 1—1

Győri püspök megye.

A feketevárosi (Sopron m.) róm. kath. iskolához kiegészítő tanítói állásra pályázat hirdettetik. Teendő a II. oszt. vezetése f. évi febr. hó 15 től június hó 30-ig. Díjazás havi 70 kor. és egy butorozott szoba. Pályázati határidő *febr. 15-ike*, mely után az állás azonnal elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 249 1—1

Nezsideri róm. kath. iskolához 5 hónapra osztálytanítói helyettes kerestetik. Nótanítók is folyamodhatnak. Fizetése havi 80 kor., lakás. Állás azonnal elfoglalandó. *Békeffy István* iskolaszéki elnök. 242 1—1

A langatói (Sopron m.) lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra *febr. 16-áig* pályázat hirdettetik. Javadalom: 3 szobás lakás, a megfelelő mellékkeliségekkel, konyhakert, 100 kor. az egyházközségtől, a többi államsegéllyel. Kötelességek díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Kántori teendő igen csekély. A lakosság horvát anyanyelvű. Kérvények a ligvándi plébániahivatalhoz küldendők. U. p. Szabadbáránd. 204 1—1

Kalocsai érseki megye.

Helyettes tanítót keresek a **dunacsébi** (Bács megye) róm. kath. iskolához okt. hó 1-ig. Fizetés havi 100 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Az állást elnyerni óhajtó férfi vagy nő okt. tanítók azonnal jelentkezzenek *Jauch József* ptebános Dunacséban. 194 2—2

Kassai egyházmegye.

Háromhuta községben (Zemplén m.) megüresedett tanítói állásra *február 12-re* pályázat hirdettetik. Törvényes járandóságok. Folyamodványok *Mayer Geyza* erdőhorvátii plébánoshoz küldendők. 265 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A Népnevelő 3 ik számában közölt **borodnói** pályázat *febr. 19-ig* meghosszabbították. 261 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **magyarsarlósi** róm. kath. iskolaszék a megüresült II. sorszámú tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: az 1913. év XVI. t.-c. szerint, melyből a hitközség csak 120 koronát fizet, a többi államsegélyből. Új lakás, 2 szoba, előszoba, konyha és kamra. Péctől 9 kilométer távolság. Kötelmei a reá bizott osztályokat vezetni, az egyhm. tanítóegyesületbe belépni. Nők is pályázhatnak. Választás *febr. 19-én*. Kellőleg felszerelt kérvények Püspökbogárd u. p. Nagykozár intézendők. *Bódi István* iskolaszéki elnök. 248 1—1

Lemondás folytán megüresedett **monyoródi** (Baranya megye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelem: 1. A hitközségtől 800 kor. negyedévi előleges részletekben. 2. Terményváltság a m. kir. közalapítv. uradalomtól 218-80 kor. 2. A pécsváradii m. kir. közalapítv. kegyúrtól évente 13-64 m³ kemény hasábfá, 10 évi átlagértékben 81-84 kor. A fajárandóság évenként ápr. hó végén esedékes a fát az erdőben a pol. község vágatja és hordja onnan be. Az iskolát a község fűteti a szükséghez képest. 4. A tanító földek megmunkáltatása természetben leszolgálva, 10 évi átlagérték szerint 50 kor. 5. Az iskolafenntartói hitközségtől 3 szoba, 2 konyha, 1 éléskamra, 1 pince, padlásból álló természetbeni lakás, hozzátartozó istálló, pajta stb. melléképületekkel, értéke 120 kor. 6. Az iskolafenntartó hitközségtől 40 □ öl konyhakert, melynek évi értéke 8 kor. 7. Az iskolafenntartó hitközségtől 693 □ öl szántóföld melynek évi jövedelme 6-94 kor. továbbá 679 □ öl rét melynek évi jövedelme 25 kor., 595 □ öl szőlő, (jelenleg föld) évi jövedelme 7-80 kor., 75 □ öl legelő, évi jövedelme 0-08 kor. Az összes terményeket a pol. község hordja be. Stóla évi átlagos jövedelme 16 kor. Mindezek az 1893. évi javadalmazási jegyzőkönyv alapján vétettek fel. 9. Jár a tanítónak 4 fuvar Pécsre vagy Mohácsra és a szükséges malomfuvarok a róm. kath. hitközségtől. Az összes k.-tanítói fizetés 1334-46 kor. Ebből tisztán tanítói 595-24 kor. és tisztán kántori 739-22 kor. A kántortanító kötelessége az összes a kántortanítói állással járó kötelek teljesítése. Továbbá a pécs egyhm. róm. kath. ta-

nítóegyesületbe tagul belépni. Személyes megjelenés és próbaenkés kívánatos. Tannyelv magyar, templomi ének német-horvát. Pályázati határidő *febr. 18*. Kérvények a máriakémeti plébániahivatalhoz küldendők. *Róm. kath. iskolaszék.* 246 1—1

Szálkai kántortanítói állásra a «Népnevelő» ötödik számában hirdetett pályázat határideje *február 20-áig* meghosszabbították. A választást február 24-en tartjuk. Szálka (Tolna m., u. p. Mórág). *Róm. kath. iskolaszék.* 266 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **pogonyi** (Nógrád vm.) róm. kath. kántortanítói állomásra *febr. 19-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma circa 30 köből rozs, 60 kor. párpénz, 260 kor. földbérlet (egyhm. jóváhagyással 1919-ig bérbe), 20 kor. stóla, 40 m³ tűzifa. Fentiek díjlevél szerinti értéke 291 kor. A többi államsegély. Törvényszerinti lakás. Kötelessége a díjlevél szerint. Személyes megjelenés szükséges. Kántori kötelezetégüknek eleget tettek előnyben. Állás azonnal elfoglalandó. Választás 19-én d. e. 9 órakor. Kérvények plébánia Zabar (Gömör vm.) Vasút, Ajnácskő. 247 1—1

A **budaszállási** (Nógrád m.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik *febr. 15-ig*. Javadalma: helyi jarulokokból 304 kor., államsegély 896 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Divény, *Neuman János* pléb. 251 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Szigetszentmárton (Pest m. vasúti állomás) főkegyházban lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra a kérvények f. év, *febr. hó 15-re* a főt. ker. esp. tanfelügyelő úrhoz (Csepel. Pest m.) küldendők. a pályázat napján f. é. febr. 17-én d. e. 9 óra személyes megjelenés és próbaorgonálás kívánatik. A választandó k.-tanító fizetése a hitközségtől havi előleges részletekben 2000 (kettő ezer) kor., melyben azonban a stóla és szabadlakás nem foglaltatik. A kántortanítói földeket a hitközség házilag kezeli saját pénztára javára. Kötelessége a tanításon és kántori teendőknél kívül az összes jegyzői és könyvelői munkákat elvégezni úgy szintén a székesfehérvári egyházm. tanítóegyesületbe belépni. Az ostvasútés és] a misebor beszerzése a választandó k.-tanítót terheli, kitől a német nyelv ismerete megkívánatik. Szabadlakás áll, 2 szoba, 2 konyha, pince, éléskamra, istálló, 1 fakamrából. Püspöki engedéllyel a szövetkezetenél könyvelő a házasság kikapcsolásával helyettes anyakönyvvezető is lehet mikért évi 500—100 korona a fizetés. A többi kötelmek a jegyzőkönyv, illetve díjlevélben lesznek részletezve. Csak a megválasztott kántortanítónak utiköltsége lesz megtérítve. Az állás azonnal elfoglalandó. *Konop János* esp.-pléb. iskolaszéki elnök. 256 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **csütörtökhelyi** róm. kath. II ik tanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalom: a hitközségtől 100 kor., lakás és kertilletmény, többi az 1913 XVI. t.-c. szerint államsegélyből. A megválasztott tanító köteles szükség esetén a kántort helyettesíteni. Pályázati határidő *márc. 3*. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz Csütörtökhelyre (Szepes m.) küldendők. 244 1—1

Lemondás folytán a **vitanovai** róm. kath. II. iskola tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése: községtől 100 kor., a többi törvényes állami biztosított segély. Csimhova (Árva m.) *Elnök.* 253 1—1

A **szepesmátyásfalvai** róm. kath. másodtanítói állás tanítójának más állomásra történt megválasztása folytán megüresedvén arra *febr. 15-ig* pályázat hirdettetik. Törzsfizetés 150 kor., államsegély 980 kor., öt öl puha hasábfá házhoz szállítva 70 kor. Jó lakás, kis gyümölcskert, azonfelül 20 kor. kertilletmény. Kötelességek díjlevélben, tót nyelv ismerete szükséges, pályázhatnak tanítónők is. Folyamodványok kellően felszerelve címzendők helyi iskolaszékre u. p. Szepesófalú. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 262 1—1

A benedikói (Árva m.) róm. kath. néptanítói állásra febr. 25-ig pályázat hirdettek. Jövedelme 276 korona készpénzben a községtől többi államsegély. Lakás két szoba, konyha, pitvar, pince. Tót nyelv ismerete szükséges. 267 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A peczöli (Vas m.) róm. kath. 3 tanerős népiskolához helyettesítésre az év végéig okl. tanító, tanítónő tanítóképzőt végzett, vagy óvónő kerestetik. Kötelessége a III—IV. osztályt önállóan vezetni. Fizetése havi 80 kor., továbbá egy butorozott szoba és fűtés. Folyamodványok *Tanics József* plébánoshoz küldendők. 173 2—2

A várföldei róm. kath. elemi iskola tanítói állásra pályázat hirdettek. Lakása törvényszerinti, fizetése törvényszabta készpénzben. Pályázatok *Desics Géza* plébánoshoz Bánokszentgyörgy Zala m. febr. 15-ig küldendők. 252 1—1

Rábakereszturi (Vas m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: 400 kor. a hitközségtől 100 kor., lakáspótlék 30 kor. kertpótlék s egy butorozott szoba. A többi államsegély. Csak női tanítók pályázhatnak. Tanítási nyelv magyar, község nyelve német. Kántoriakban a kántor akadályoztatása esetén segítkezik. *Iskolaszék.* 254 1—1

Badafalvára (posta Nagyalva, Vas vm.) németül is tudó osztálytanító vagy tanítónő kerestetik, törvényes fizetés, a törvényes lakás helyett egy butorozott szoba, fűtéssel. A kántort akadályozása esetén helyettesíteni és neki segítkeznit tartozik. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a plébániahivatalhoz intézendők. 259 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A jási kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekből álló szép új lakás, 400 öl kerttel. 6 kat. hold 1048 öl szántóföld 81.66 kor., három és fél holdat a hitközség megmunkál 40 kor., 179 pár után 1/4 méroz 219.24 kor., párpénz 46.54 kor., hat öl fa megváltva 108 kor., tanító által vett fat a hitközség hazaszállítja 18 kor., tandíjváltás 346.50 kor., 30 szekér trágyakihordás fuvardíja 15 kor., stóla kb. 25 kor., a többi megfelelő államsegély. Az iskola kéttanítós. Kötelesség díjlevélben. Kántori próbával egybekötött választás febr. 12-én. Személyes megjelenés szükséges. A megválasztottnak választási utiköltségét megtérítjük, butorait a vasúti állomástól behozatjuk. Allomás Zircz vagy Várpalota. Pályázók kérvényeiket a plébániahivatalnak címezzeék Jásd, u. p. Tés, (Veszprém m.) 269 1—1

Nágyosi (Somogy m.) róm. kath. osztálytanítói állásra tanévve helyettes tanító kerestetik. Pályázhatnak tanítónők is. Pályázati határidő febr. 14. *Iskolaszék.* 263 1—1

MÁRCIUS 15.

1896—5

megismerésére alkalmas iskolai és ifjúsági egyfelvonásos, igen könnyen a hatásosan előadható szindarabok. — 1. Március 15. 2. A szabadság ünnepe. 3. Az öreg honvéd. 4. A hazáért. 5. A honvéd. 6. Talpra magyar. Három füzet 2 K. Hat füzet 4 K postai szállítással. (Utánvételes küldés 50 fillérrel több.)

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

A jó hazafi. Március 15-iki gyermekszinjáték egy felvonásban. Könnyen és gyorsan tanulható. A bemutatás előadásán lenyomatlan tetszést aratott.

Me. rendelés a szerzőnél: **VEVERÁNNÉ WÁRLÁN RÓZA,** tanítónőnél Abony, Pest m. 195—3 Ára 1 korona.

Füzetdíj 10 fillér. Pénygében is elküldhető. Utánvétellel nem rendelhető meg! — Ezzen műtiszta jövedelmének 10%-a az abonyi Községi Szociális Javára s 10%-a a tanítók árváinak javára adatik.

Legjobb iskolai daloskönyv a

Ris muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyezve. Jóvá-hagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I—II. füzet ára 80—80 fillér.

A 100 dal kotta nélkül 40 fillér.

A magyar kath. tanulói ifjúság és a hívek egyetemének egységes

Szelki gyöngyök

Szerkeszté **JÓSVAY GÁBOR.**

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyezve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főegyházmegyei hat. jóváhagyásával.

Ára erős és díszes vázsonkötésben 2 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

Orgonahangok 910 énekkel 3—4 kor.

Égiorgonvirágok 554 énekkel 2—3 «

Gyászmise ofertorium 50 fill.

Temetőkönyv kántor- és népnek 1.30 kor.

Molnár József kántor Kunszentmiklós. 1878—2

STAMPAY ének- és imakönyve

(XX. kiad., 256. old.) kötve 30 fill., vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen. Kotta egyszer ingyen, kötve 30 fill. bőr v. bársony netto 3 K., borj bőr 4 K. KÖBÖLKUTON, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle KÖSZÖNTŐKÖNYVECSKE nem nálam kapható, hanem öcsémnél NÓGRÁDKISTEREVÉN. 12 db franko 2 K-ért 1352—6

A kinek a babkává nem válik egészségére, annak a Kathreiner-féle Kneipp malátakávé ajánlható.

A Kathreiner az egészségre teljesen ártalmatlan és emellett a babkává izével bír.

Bevásárlásnál ügyeljünk a higiénikus zárt csomagolásra, melyen Kneipp plébános arcképe látható. A Kathreiner nyíltan kimárva sohasem kerül eladásra.